

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології



Розробник: Мороз С.О., к.с.н., асистент кафедри теорії та історії соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри теорії та історії соціології

[Signature] Судаков В.І.

Протокол № 1 від «30» 08 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Теорії соціального капіталу

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціологія»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 20__/20__
Семестр 7
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладачі: Мороз С.О.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «30» 08 2019 року № 1

Голова науково-методичної комісії *[Signature]* Петренко-Лисак А.О.

1. Мета дисципліни – забезпечення розуміння студентством теорій «соціального капіталу» як уособлення діяльнісного потенціалу сучасного індивіда і водночас новітнього ресурсу соціальної диференціації, вміння використовувати їх евристику у соціологічній практиці.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знати базові методи аналізу соціологічної інформації
2. Знати теоретичні основи класичних соціологічних теорій
3. Вміти працювати з науковою літературою та періоджерелами

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна закладає основи сучасного наукового світогляду, вона спрямована на формування навичок соціологічного аналізу та поглиблення розуміння змісту новітніх соціальних змін як питань ресурсного розвитку соціальних систем індустріального та постіндустріального типу, встановлення ролі нематеріальних ресурсів різних типів при формуванні та інтенсифікації соціальних взаємодій між індивідами.

Знання та професійні вміння після завершення вивчення даної дисципліни сприятимуть розширенню професійних перспектив. Практична реалізація отриманих навичок може бути застосована при підготовці рекомендацій пов'язаних з ресурсним виміром сучасного суспільства, а також у сфері державного управління, приміром щодо підтримки молоді з низьким рівнем соціально-культурного походження. Дисципліна відноситься до вибіркового блоку дисциплін «Соціологія особистості та гендеру».

4. Завдання (навчальні цілі):

- 1) розвиток наукових уявлень про витоки, базові положення, понятійно-категоріальний апарат та основні пізнавальні суперечності теорій соціального капіталу;
- 2) опанування поглядів щодо причин, включення економічної метафори «капітал» до соціологічного дискурсу, її типологізація в межах постструктуралістського підходу, а також виявлення логіко-символічних параметрів нематеріальних капіталів;
- 3) розширення професійних умінь аналітично пов'язувати теоретичне уявлення щодо нематеріальних типів капіталів крізь призму соціоструктурних процесів сучасності – соціальної мобільності, класово-рольової диференціації, глобалізації, інтелектуалізації, індивідуалізації та віртуалізації суспільного життя тощо.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- здатність здійснювати соціо-демографічний аналіз, застосовувати статистичні, соціологічні, антропологічні, дані суміжних дисциплін до дослідження проблем особистості та шлюбно-сімейних відносин (фк40)
- здатність застосовувати теоретичні знання для оцінки та прогнозування тенденцій змін у поведінці людей в ситуаціях суспільної трансформації (фк41)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)				
Код	Результат навчання	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	теоретичні основи та принципи теорій соціального капіталу;	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Тест, практичні завдання	20
2.1	аналізувати зміст актуальних дискусій у сучасній соціології щодо джерел, факторів ефективного формування та конвертації капіталів;	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	тест з відкритими відповідями, практичні завдання, аналітичне підсумкове завдання	30
2.2	розробляти пропозиції та рекомендації щодо особливостей відтворення соціальних процесів, пов'язаних з відтворенням соціальних капіталів;	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичне завдання, аналітичне підсумкове завдання	20

2.3	аналізувати та інтерпретувати наукові тексти з даної тематики;	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання, аналітичне підсумкове завдання	30
-----	--	--	--	----

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)				
Програмні результати навчання (назва)	1.1	2.1	2.2	2.3
Демонструвати навички роботи з демографічними, психологічними, статистичними, порівняльними даними, особистісними документами, тестами (прн46)	+		+	+
Застосовувати дискурсивні, асоціативні та проєктивні методи, аналізувати дані за результатами застосування даних методів у соціологічних дослідженнях особистості (прн47)		+	+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

- 1.Робота на практичних заняттях протягом семестру з тем 1-8, РН 1.1, РН 2.1 – 30 балів/18 балів
2. Кр 1 з тем 1-3, РН 1.1, РН 2.1– 20 балів/ 12 балів
3. Кр 2 з тем 4-6, РН 2.1, РН 2.2– 20 балів/ 12 балів
4. Аналітичне підсумкове завдання «Аналіз нематеріальних ресурсів соціальних груп українського суспільства в контексті положень новітніх теорій соціальних капіталів» з теми 7-8, РН 2.1, РН 2.2 та РН 2.3– 30 балів/18 балів

- підсумкове оцінювання: залік

7.2 Організація оцінювання:

1. Робота на практичних заняттях з тем 1-8 – протягом семестру
2. Кр 1 з тем 1-3 – після вивчення теми 3
3. Кр 2 з тем 4-6 – після вивчення теми 6
4. Аналітичне підсумкове завдання «Аналіз нематеріальних ресурсів соціальних груп українського суспільства в контексті положень новітніх теорій соціальних капіталів» з теми 7-8 – після вивчення теми 8

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекцій	Практичні заняття	С/Р
1. Метатеоретичні та пізнавальні витоки становлення теорій соціальних капіталів в соціології ХХ століття.				
1.	Суспільні передумови формування теорій соціальних капіталів в суспільствознавстві ХХ століття	4	4	4
2.	Теорія капіталу К.Маркса. Властивості та функції капіталу.	4	4	8
3.	Метафоричний статус теорій соціальних капіталів.	4	2	8
Контрольна робота 1			2	
2. Сутність нематеріальних типів капіталів у концепції П.Бурдьє. Теорія соціальної репродукції та відтворення.				
4.	Статус та природа нематеріальних типів капіталів в постструктуралістській перспективі П.Бурдьє	2	6	8
5.	Функціональний, структурний та логічний виміри нематеріальних капіталів за П.Бурдьє.	2	2	8
6.	Відображення процесів соціальної репродукції та відтворення в контексті положень теорії нематеріальних капіталів П.Бурдьє.	2	4	8
Контрольна робота 2			2	
3. Повітряні теорії соціальних капіталів.				
7.	Дослідження соціальних капіталів в перспективі осмислення положень теорії П.Бурдьє	4	4	8
8.	Авторські теорії соціальних капіталів в сучасній європейській та американській соціології	4	2	8
	Аналітичне підсумкове завдання		2	-
	Всього:	26	34	60

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 26 год.

Практичні заняття - 34 год.

Самостійна робота - 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основи:

1. Бурдьє П. Воспроизводство: элементы теории системы образования / П. Бурдьє, Ж.-К. Пассерон; [пер. с фр. Н. А. Шматко]. – М.: Просвещение, 2007. – 267 с. – с.3-44.
2. Бурдьє П. Формы капитала / П.Бурдьє // Экономическая социология. — 2002. – Т.3, №5. – С.60–74.
3. Коулман Дж. Капитал социальный и человеческий / Дж. Коулман // ОНС. – 2001. – № 3. – С. 122–139.
4. Мороз С.О. До проблеми соціологічної концептуалізації культурного капіталу серед суміжних за змістом понять // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки: Збірник наукових праць. Вип.19 – К.:Логос, 2013. – 257 с.- С.27-34.
5. Мороз С.О. Теоретико-методологічні засади концепції культурної репродукції П.Бурдьє: можливості використання на сучасному етапі розвитку соціологічної теорії // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки: Збірник наукових праць. Вип.26(1) – К.:Логос, 2015. - С.14-21.
5. Патнам Р. Творення демократії. Традиції громадської активності в сучасній Італії / Р. Д. Патнам, Р. Леонарді, Р.І. Нанетті. – К. : Основи, 2001. – с.15-27, 55-76.

6. Степаненко В. Соціальний капітал у соціологічній перспективі: теоретико-методичні аспекти дослідження / В. Степаненко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 2. – С. 24–41.
8. Фукуяма Ф. Соціальний капітал / Ф. Фукуяма // Незалежний культурологічний часопис "І". – 2008. – № 53. – Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n53texts/fukuyama.htm>
9. Broady D. What is Culture Capital? Comments on Lennart Rosenlund's Social Structure and Change / Donald Broady // Sosiologisk arbok. – 2001. – № 2. – p. 45-58.
10. Bugui P. Cultural capital and educational attainment: a critique of the research / P.Bugui[Електронний ресурс] American Sociological Association Annual Meeting, Sheraton Boston and the Boston Marriott Copley Place, Boston, MA, 2008. Режим доступу до ресурсу: http://www.allacademic.com/meta/p237501_index.html

Додаткова:

1. Бурдьє П. Политические позиции и культурный капитал / П.Бурдьє // Социология политики. [Пер. с фр. Н.А. Шматко.] — М.: Socio-Logos, 1993. — С. 99-170.
2. Бурдьє П. Практический смысл / П.Бурдьє [Пер. с фр.: А. Т. Бикбов, К. Д. Вознесенская, С. Н. Зенкин, Н. А. Шматко; Отв. ред. пер. и Послел. Н. А. Шматко]. – СПб.: Алетейя, 2001. — 562 с. – с.40-81.
3. Герасимова В.А. Рецензия на книгу П.Бурдьє и Ж.-К. Пассерона «Воспроизводство: элементы теории системы образования» / В.А.Герасимова // Философия и социальные науки. – 2008. – № 2. – С. 83-87.
4. Мороз С.О. Проблема соціального визнання цінності культурного капіталу в полікультурних суспільствах // Тез доповідей наукового круглого столу «Від мультикультуралізму до транскультурності: культурологічний дискурс». – К.: ІК НАМ України, 2018. – с.84-86.
5. Мороз С.О. Зміст та пізнавальний потенціал поняття «капітал» в економіко-соціологічній концепції суспільного розвитку К.Маркса / В.М.Белінський, С.О.Мороз // Вісник інституту історії, етнології і права: Збірник наукових праць. – Випуск 13. Вінниця: НІЛАН-ІТД, 2015. – С.86-89. – 108 с.
6. Coleman J. Social Capital in the Creation of Human Capital / J. Coleman // American Journal of Sociology. – 1988. – Vol. 94. – P. 95–120.
7. Maimier P. Cultural and Social Capital Transmission in Pre-College Programs and Its Impact on Educational Attainment [Електронний ресурс] / Maimier Pamela // American Sociological Association. – San Francisco, CA, 2004. Режим доступу: http://www.allacademic.com/meta/p109356_index.html
8. Warde A. Does Taste Still Serve Power? [Електронний ресурс] / Alan Warde // Sociologica. – No.3. 2007. Режим доступу до журн: <http://www.sociologica.mulino.it/journal/article/fulltext/index/Article/Journal:ARTICLE:142>
9. Фукуяма Ф. Доверие: социальные добродетели и путь к процветанию / Ф. Фукуяма. – М. : АСТ, 2008. – 730 с. – с.67-85, с.101-155.